

Årsrapport 2016 risikokurset for ungdom 18pluss

«Når en menneskehjerne blir utvidet med en ny tanke skrumper den aldri mer inn til sin opprinnelige størrelse»

Oliver Wendell Holmes

INNHOLD

- 1.0. Prosjektet 18pluss
- 2.0. Målgruppa
- 3.0. Oversikt over dødsfall siste fem år
- 4.0. Nasjonal tiltaksplan
- 5.0. Administrasjon
- 6.0. Aktivitet
- 7.0. Markedsføring
- 8.0. Forsikrings selskapene
- 9.0. Budsjettrammer
- 10.0. Erfaringer og utfordringer

Trafikksikkerhetstiltaket 18pluss

18pluss og Trafoen er to av Vest Agder Fylkeskommunes trafikantrettede tiltak. Trafoen har eksistert siden 2005, 18pluss siden 2006. Trafoen er en bygning med filmer knyttet til et pedagogisk opplegg, mens 18pluss er et modulbasert kurs, der Trafoen er den ene modulen. Skadestedsbehandling og Banekjøring med bil er de andre.

Bakgrunnen for prosjektet var den nasjonale handlingsplanen for trafikksikkerhet 2002-2011.

1.3.3. :«*Unge og uerfarne trafikanter er mye mer utsatt for ulykker enn eldre og mer erfarne trafikanter*»,

4.6.: «*Aldersgruppen 17 – 25 år er sterkt overrepresentert blant drepte og hardt skadde i trafikken*»

Fra oppstarten i 2006 har det vært gjennomført totalt 82 kurs, de siste fem årene har det vært budsjettet med 10 kurs årlig. Det totale antall deltakere på hvert kurs er inntil 18.

18pluss går et skritt lenger enn Trafoen, der følelsene stimuleres i større grad. 18pluss kurset er praktisk, og ungdommene dras med gjennom handlinger der de opplever situasjoner fysisk.

De møtes ved ankomst i klasserom, der de risikovurderer seg selv etter en skalering. De deles deretter inn i tre grupper a maksimum seks stykker. Målet er å få gruppen blandet med tanke på hvilken type risikotager man selv mener man er. Gruppene ruller så mellom tre poster, banekjøring, skadested og Trafoen. Det brukes 75 min på hver post.

Vi ønsker ingen belæring og ingen pekefinger. Respekt, anerkjennelse og likeverd er viktig for oss. Formålet er at den enkelte deltaker skal få en dypere kunnskap om sin egen risiko for å havne i en trafikkulykke, gjennom å få noen opplevelser i de praktiske øvelsene.

18pluss har en egen nettside <http://18pluss.no/> og en Facebook side der man ønsker daglig aktivitet, <https://www.facebook.com/18pluss.no/>

Ungdom er målgruppa

Målgruppa til 18pluss er ungdom mellom 18-25, som har sertifikat klasse B.

18pluss kommer inn i en tid der målgruppen ikke nåes av noe spesifikt trafikksikkerhetstilbud. De er ferdige med kjøreopplæringen, og ute av videregående skoler. De er ferske sjåførere med lite erfaring, og de er de største risikotagerne. Guttene er mer utsatt enn jentene, og har ofte dårligere impuls kontroll.

Statistikk viser at ungdom mellom 16-25 år fortsatt er overrepresentert i trafikkulykker, selv om gruppa 45-60 år er den gruppa som viser seg har vært stabil og heller økende siste tiår.

Ungdom med ferskt førerkort har 40 ganger høyere risiko enn gjennomsnittsbilisten for å havne i en møte- eller utforkjøringsulykke ifølge Trygg trafikk. Ungdom på bygda har samtidig 5 ganger større risiko for å havne i trafikkulykke enn ungdommen i byen har.

Oversikt over dødsfall siste år

I 2011 døde det tre ungdommer i Agder i den aktuelle aldersgruppen, to i Vest- og en i Aust-Agder. Alle var menn. Det var to utforkjøringer og en møteulykke.

I 2012 døde to menn i den aktuelle aldersgruppen i Agder, begge i Vest-Agder, begge var utforkjøringer.

I 2013 døde to personer i den aktuelle aldersgruppen, en mann og en kvinne, begge i Aust-Agder. Kvinnen var passasjer i den ene bilen som kjørte ut. Sjåføren av bilen var en ung mann.

Mannen som døde var sjåfør i en lastebil som veltet. Han ble påkjørt og drept av et vogntog etter velten.

I 2014 hadde vi en dødsulykke i den aktuelle aldersgruppen i Agder i 2014. En ung mann døde etter en utforkjøring i Vest-Agder.

I 2015 var det tre dødsulykker i den aktuelle aldersgruppen i Vest-Agder, to menn og en kvinne, alle var singel- og utforkjøringsulykker. Det har vært en dødsulykke i Aust-Agder i aldersgruppen, det var en scooterulykke.

I 2016 har vi så langt hatt to dødsulykker i den aktuelle aldersgruppen. Begge er i Vest-Agder, begge er menn, den ene på moped, den andre på ATV.

(Tall hentet fra ATL/dødsulykker)

De siste fem årene (2011-2015) har vi i snitt hatt 154 døde på veiene i Norge, 16 % av disse er i alderen 18-25 år.

I 2013 døde 187 personer, 18 % var i alderen til målgruppa.

I 2014 døde 147 personer, av disse var 13 % i vår målgruppe.

I 2015 døde 117 personer, av disse var 14 % i vår målgruppe.

(Tall hentet fra SSB)

Et nasjonalt mål for trafikksikkerhet i perioden 2014-2023 er at antall drepte og hardt skadde innen veitrafikken skal halveres. I nasjonal tiltaksplan er det satt et etappemål om å halvere antall drepte og hardt skadde til maksimalt 500 pr år innen 2024.

Sammen med Aust-Agder har Vest-Agder utarbeidet Strategiplan for trafikksikkerhet i Agderfylkene 2014-2017, som har som formål å binde nasjonale mål og føringer sammen med regionale og lokale målsettinger.

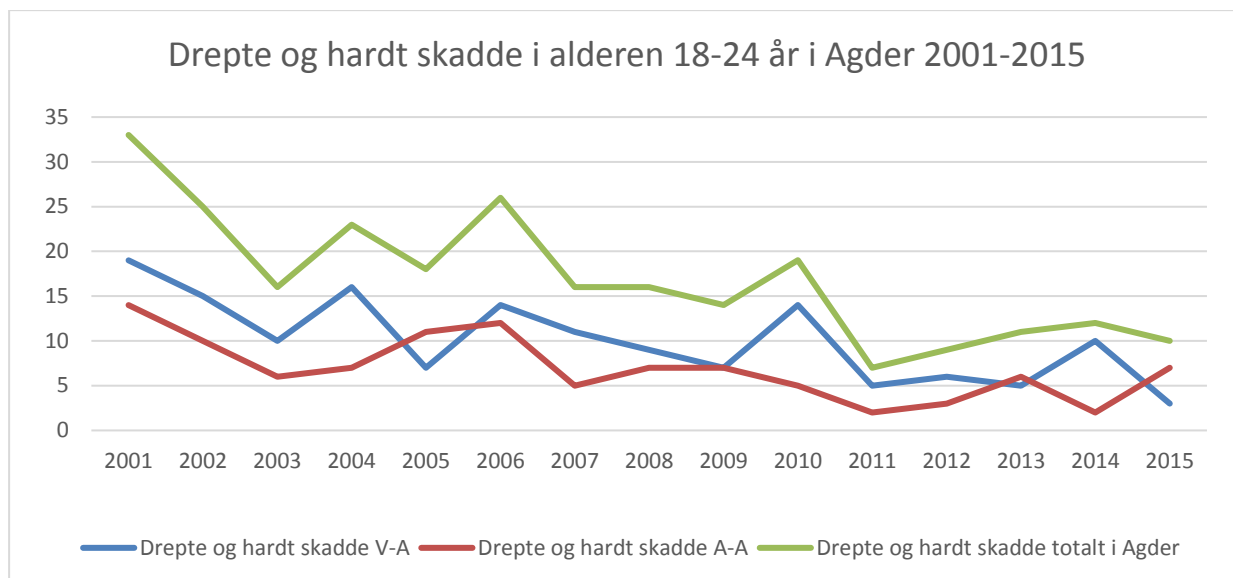
Planarbeidet er forankret i begge fylkeskommuner, Statens veivesen, Agder politidistrikt og Trygg Trafikk.

I tillegg til visjoner og mål for trafikksikkerhetsarbeidet i fylket, inneholder Strategiplan for trafikksikkerhet i Agderfylkene 2014-2017 en beskrivelse av ulykkessituasjonen i begge fylkene.

I strategiplan for trafikksikkerhet for Agderfylkene 2014-2017 er målet at antall drepte og hardt skadde i Agderfylkene skal reduseres fra 46 i 2012 til maksimalt 32 i 2024.

For å nå overnevnte målsetting har Vest-Agder fylkeskommune formulert en overordnet strategi der de blant annet skal drive holdningsskapende arbeid gjennom strategiplan og nullvisjonsprosjekter. Det er seks hovedområder for trafikksikkerhetssatsing i fylket, der vi har ansvar for to av dem:

- Strategiplan for trafikksikkerhet i Agderfylkene
- Trafikksikkerhetsgruppa i Vest-Agder
- Partnerskap i tre holdningsskapende nullvisjonsprosjekter
- Trafoen – trafikksikkerhetstiltak for ungdom
- 18 pluss – trafikksikkerhetstiltak for ungdom
- Samarbeid med Trygg trafikk

(Tallene til kurven er hentet fra tallene i SSB's tabell veitrafikkulykker med personskade)

Nasjonal Tiltaksplan

Det er i år, for første gang på nær 30 år, at regjeringen fremmer en stortingsmelding utelukkende om trafikksikkerhet. (Meld. St. 40. Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering)

Norge fikk i år den prestisjefylte prisen Road Safety PIN Award fra den uavhengige europeiske trafikksikkerhetsorganisasjonen European Traffic Safety Council (ETSC) for eksemplarisk reduksjon i antall drepte i vegtrafikken i perioden 2001 til 2015.

I begrunnelsen for tildelingen fremheves blant annet involveringen av et bredt spekter av aktører i arbeidet for å redusere drepte i trafikken. Arbeidet som gjøres på dette området i Norge er svært godt, og samspillet mellom de mange ulike aktørene er en avgjørende faktor i dette.

Trafikkulykker utgjør likevel et betydelig samfunnsproblem i Norge. For ungdom mellom 15 og 24 år er trafikkulykker en av de vanligste dødsårsakene. I denne alderen omkommer flere i trafikken enn av vold, alkohol og sykdom. Statistikk viser at årene fra 15-25 er de ti farligste årene i livet, og trafikk er den største risikofaktoren.

I Arbeidet med Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014-2017, understrekes det at «*Fylkeskommunenenes trafikksikkerhetsarbeid må synliggjøres bedre og innsatsen bør følges opp på lik linje med de nasjonale aktørenes tiltak*»

Det sies videre i NTP, under punkt 5.4 om ungdomstiltak, at det i grupper der en forventer å finne ungdommer med risikoatferd kan det være aktuelt med frivillige opplæringsprogrammer kombinert med bruk av kjøretøyteknologi, eventuelt koblet med belønningsordninger for å forsterke effektene.

18pluss er frivillig, det er praktisk rettet, og ungdommene blir belønnet med mulighet for billigere forsikring etter kurset. Det er åpent for alle som oppfyller kravene om alder og førerkort, og er dermed ikke så spisset som NTP'en ønsker. Vi mener likevel vi har mange høyrisikotakere på kursene.

Oppfølgingstiltak 27 i NTP 2014-2017 sier at Trygg trafikk vil gjennomføre et metodeutviklingsprosjekt basert på ung-til-ung formidling. Ung-til-ung tanken er brukt i 18pluss siden oppstarten, der alle instruktørene i bilene er ungdommer i nettopp alderen 18-25.

Oppfølgingstiltak 28 i NTP 2014-2017 sier at SVV og Trygg trafikk vil ta initiativ overfor forsikringsselskapene for å etablere nye skadereduserende ordninger overfor ungdom. If og Gjensidige, som er selskapene som har samarbeidet med 18pluss, sier de legger stort press på ungdommer som kommer til dem for å tegne forsikring, om nettopp å ta kurset med tanke på å øke forståelsen for risikoen det innebærer å være ung sjåfør.

I oppfølgingen av Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2014-2017, er det gjort en sammenlikning av drepte og hardt skadde i periodene 2000-2003 og 2011-2014. Her kommer både Aust- og Vest-Agder ut som to av fylkene som har en betydelig større prosentvis reduksjon enn for landet samlet. Syv fylker har oppnådd en halvering av antall drepte og hardt skadde i denne tidsperioden, begge Agder fylkene er blant disse.

I tiltaksplanen for 2014-2017 er den nasjonale målkurven brutt ned på fylkesnivå. De fylkesvise kurvene har som utgangspunkt at alle fylkene skal ha 45 prosent færre drepte og hardt skadde i 2024 sammenliknet med gjennomsnittet for årene 2009-2012. Ser vi på tallene for 2014 ligger Aust-Agder omtrent som forutsatt i målkurven. Fire fylker ligger godt under målkurven, Vest-Agder er et av disse fylkene.

Administrasjon

Det har blitt ansatt ny veileder i Trafoen dette året. Anette Risvand Fossheim startet i stillingen som veileder i Trafoen våren 2016 og gikk da også inn som medlem i styringsgruppa.

Det har vært avholdt 4 møter med styringsgruppa i 2016.

Det har ikke vært noen fellesmøter med styringsgruppe og instruktører.

Trafoen ligger under leder i 18pluss, som dermed har overordnet ansvar for begge trafikksikkerhetstiltakene. Tiltakene har samme styringsgruppe.

Styringsgruppa består av:

Navn	Virksomhet
Egil Strømme	Vest-Agder fylkeskommune
Vidar Ose	Vest-Agder fylkeskommune
Johan Mjøland	Statens veivesen Vest-Agder
Arild Nærum	Statens veivesen Vest-Agder
Ole Rath	Trygg trafikk Vest-Agder
Inge Sørhaug	Daglig leder Skandinavisk Trafikksenter
Anette Risvand Fossheim	Veileder Trafoen, sekretær
Marit Bech Olsen	Leder 18pluss/Trafoen, sekretær

Instruktører 18pluss i 2016:

Marit Bech Olsen
Leder 18pluss/Trafoen
Sikkerhetsrådgiver

Anette R. Fossheim
Veileder Trafoen

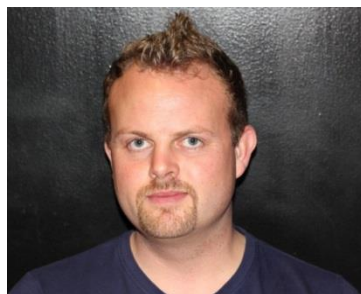
Peter Zaar
Moduansvarlig banen

Morten Bech Olsen
Modulansvarlig skadested

Carina Bech Jahnsen
Trafoen

Eivind Jensen-Tveit
Trafoen

Ingeborg Skretting Hasli
Trafoen / banen

Ungdomsinstruktørene i 2016 har vært:

Terje Smith Homme

Benedicte Watne Olsen

Sara Have Nodeland

Lene Langeland Lunden

Mathilde Lidi Kvåle

Glenn Erik Jakobsen

Susanne Stein

Aasmund Nikolaisen

Vårsesongen hadde vi kun syv instruktører, høstsesongen åtte. Vi mistet to instruktører av ulike årsaker denne sesongen. Åtte er et fint antall med tanke på at de får flere kurs og blir mer sikre i jobben. Ulempen er at vi er noe svake dersom vi skulle få sykdom eller frafall. Flere er studenter med travle eksamensperioder og litt usikkerhet på hvor studier videre vil føre de. Noen har mistet jobb og lærlingeplass, og kan også derfor måtte flytte på seg. Vi har likevel valgt å ikke ta inn nye instruktører denne høsten, men ser at det må vi neste sesong for å sikre kontinuitet. Peter og Ingeborg har byttet på å ha ansvaret for banemodulen. Ingeborg hadde ansvaret hele vårsesongen, mens de delte på høstsesongen.

Vi har også i år hatt to samlinger med instruktørene utenom kursene. Disse samlingene er obligatoriske for instruktørene.

Den første samlingen hadde vi 9.april, rett før kursene startet opp, som en kick off. Her var fokuset denne gangen sikkerhet. Vi starter alltid disse samlingene med felles frokost hvor vi samtidig går gjennom oppdekking av vårens kurs og annen informasjon. Instruktørene har hatt en lang pause gjennom vinteren, og det er fint å kunne ha litt tid til løst prat.

Vi hadde en kort teoretisk del der vi tok for oss prosedyrer dersom ulykke skulle skje under kurs, hvem gjør hva? Deretter ble resten av dagen praktisk, med kjøring på bane og utfylling av sikker jobbanalyse. Gruppen ble delt i tre og rullerte mellom stasjonene. Peter og Eivind hadde ansvaret for oppgavene på banen, og Morten hadde ansvar for posten med SJA.

Vi hadde også en ren kjøredag med instruktørene i forkant av kursene. Det er viktig for oss at instruktørene føler seg trygge på egen kompetanse, samt at de eldste instruktørene kan bruke sin erfaring og dele med de som er nye.

Siste samling i år var 25.november. Denne samlingen markerer slutt på kursåret, og samtidig ønsket vi å gjøre litt stas på oss selv da vi i år har 10 års jubileum.

Vi startet dagen med en gjennomgang av kursåret som har vært, samt planlegging av året som kommer.

Vi har hatt flere stands denne høsten, og planlegger også dette i 2017. På disse standene har vi fokus på ruskjøring, og lar besøkende gjennomføre en promilleløype. For å sikre oss at denne happeningen ikke bare blir morsom, men også holder ønskelig faglig nivå, hadde vi nå i høst en teoribit om rus og bilkjøring. Vi satte også opp promilleløypa og gjennomgikk denne så alle har en forståelse for hvordan den skal settes opp, og hvorfor.

Siden kommunikasjon og samarbeid er viktig i arbeidet vårt, ble den praktiske biten på samlingen lagt til Escape Room i Kristiansand. Her ble det delt inn i grupper der hver gruppe blir stengt inne i rom og må løse oppgaver for å komme seg ut. Det er ulike tema i rommene, og du har en tidsbegrensning på en time. Her MÅ du kommunisere og SAMARBEIDE for å ha en sjanse. Ingen av ungdomsinstruktørene eller modullederne for bane og Trafo hadde vært med på dette tidligere. Dette er en super teambuilding! Her er det virkelig bruk for alle, og det å kunne kommunisere er en nødvendighet for å «overleve».

Vi avsluttet kvelden med en bedre middag hos «Bønder i byen»

Aktivitet

Det har vært avholdt 10 kurs totalt i 2016, det første i april og det siste i oktober.

Kursdato	Antall deltakere	Kommuner representert
12.april	19	Kristiansand, Søgne, Vennesla, Marnardal, Åseral Arendal
23.april	18	Kristiansand, Søgne, Songdalen, Vennesla, Mandal, Lyngdal
10.mai	16	Kristiansand, Søgne Evje- og Hornnes
31.mai	19	Kristiansand, Søgne, Vennesla, Mandal, Marnardal Valle Karmøy De fleste deltakerne var fra Nullvisjonsprosjektet til Lindesnes regionen og Søgne/Songdalen/Vennesla regionen
4.juni	16	Farsund, Lyngdal, Audnedal Grimstad De fleste deltakerne var fra Nullvisjonsprosjektet til Lister regionen
21.juni	12	Kristiansand, Søgne, Vennesla, Kvinesdal, Lyngdal, Farsund Grimstad Skien
23.august	18	Kristiansand, Vennesla, Lyngdal Kirkenes
13.september	13	Kristiansand, Søgne, Marnardal, Lindesnes, Farsund Birkenes
24.september	15	Kristiansand, Søgne, Songdalen, Lyngdal, Flekkefjord
11.oktober	18	Kristiansand, Songdalen, Vennesla, Mandal Grimstad, Lillesand, Risør Meløy, Notodden

I snitt i år har vi hatt 16,5 deltakere på kurs. ALLE kursene har vært overbooket og hatt ventelister, men fortsatt opplever vi at enkelte ikke melder avbud, og sykdom kan jo forekomme. Vi har hatt bra vær på alle kursene i år, så dårlig vær har i alle fall ikke vært grunn til frafall.

Alle får ved påmelding en skriftlig bekreftelse på påmeldingen. De får også påminnelse på SMS tre uker før, en uke før og dagen før kurs. Dette har vist seg nyttig for å få mulighet til å erstatte de som da melder avbud. Totalt meldte 77 påmeldte avbud eller møtte ikke, av ulike grunner. Alle de som ga beskjed på forhånd ble erstattet fra ventelistene.

Totalt har det vært deltakere fra 8 av 15 kommuner i Aust-Agder, og fra 12 av 15 kommuner i Vest-Agder.

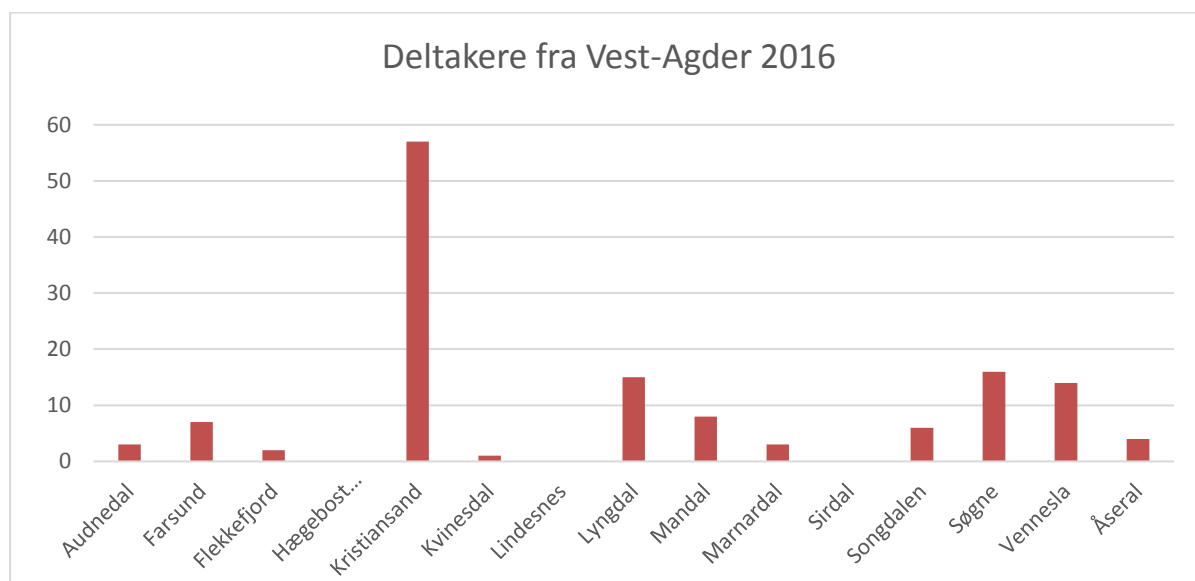
81 % av deltakerne har vært fra Vest-Agder.

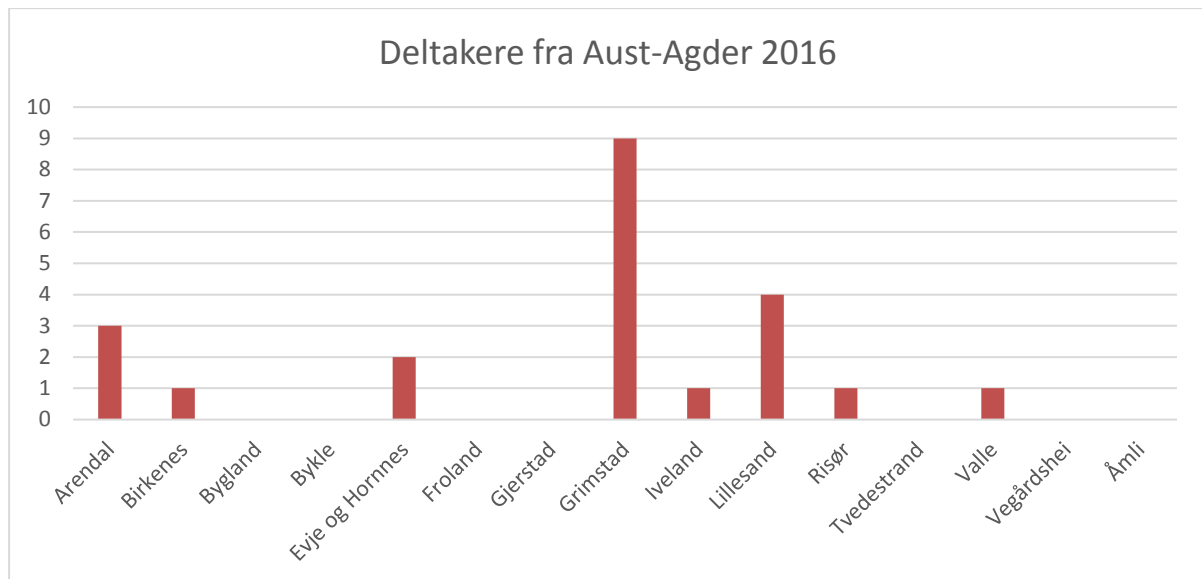
15 % har vært fra Aust-Agder.

6 % har vært fra kommuner utenfor Agder. Dette er elever/studenter som studerer i Agder.

Total kursdeltakelse siden oppstart i 2006

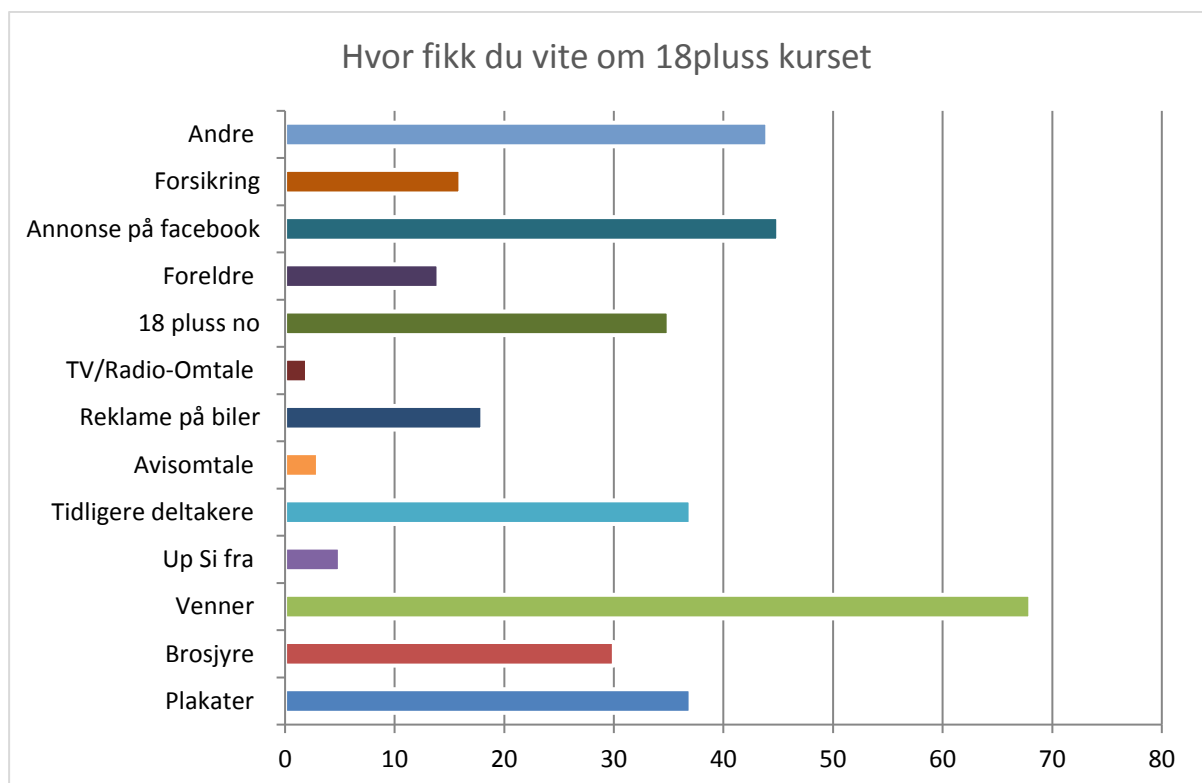
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall kurs	3	5	5	6	5	7	10	10	11	10	10
Antall deltakere	61	63	74	87	88	117	139	173	182	175	164

Kurven under viser i hvilken sammenheng deltakerne har fått informasjon om 18pluss. Deltakerne kan krysse av på flere av alternativene.

I 2016 har deltakerne svart følgende:

Informasjon om kurset fra venner, fb og andre gir høyest score. Under punktet «andre» er det skolebesøkene som de fleste oppgir som kilde.

Markedsføring

Det som viser seg å være god markedsføring, er besøkene ut til skoler, bedrifter og arrangement. Det å kunne snakke trafikksikkerhet, og å ha noe konkret å tilby, som et verktøy for å prøve å få tallene på drepte og hardt skadde ned, synes å bli tatt godt imot. Plakater og flyers synes, men kan ikke på noen måte erstatte den direkte kontakten. Metodene vi bruker med skaleringer og stor grad av aktivitet fra tilhørerne, gjør at vi lett får oppmerksomheten. Vi vil fortsatt dele ut flyers og henge opp plakater, men besøk ute vil stå høyt på prioriteringslista også neste år.

Nyttårsaksjonen:

Vi deltok også i år på markeringen. I Agder-fylkene er det lang tradisjon for å arrangere den årlige «Nyttårsaksjonen». Aksjonen har fokus på de trafikkulykkene i de to fylkene som har ført til at mennesker har blitt drept eller hardt skadd. Årets appeller var fra mennesker med spesielle erfaringer fra trafikken, både fra et lederperspektiv, fra å være hjelper og hvordan det er å være pårørende.

Samling på Rossfjord:

Samlingen av russ og lærere på Rossfjord som Nullvisjonen dro dette året, er en av de beste plassene å nå ut til vgs i Vest-Agder. Her bruker vi skaleringer i forkant av presentasjonen av kurset, og flere av TS-dagene avtales allerede før eller på denne samlingen.

Skolebesøk:

Vi har hatt et tilbud til alle ungdomsskolene i Kristiansand som har trafikk valgfag om å komme i Trafoen. Det kan være vanskelig for skolene utenfor Kristiansand med tanke på logistikk å få dette til. Vi har da vært fleksible og laget et spesielt tilbud til de, enten på skolen eller at de har kommet her på et utvidet tilbud. Søgne ungdomsskole har både vært her hos oss med sine elever på trafikk valgfag, og vi har vært innslag hos dem da de arrangerte trafikksikkerhetsdag for hele 10.klasse på brannstasjonen i Søgne.

Også Vennesla ungdomsskole valgte dette utvidede tilbudet i høst.

Vi har også reist til ungdomsskolen i Øyslebø og på Lista og hatt et opplegg for 10.klasse trafikkvalgfag der.

Vi har deltatt på trafikksikkerhetsdager (TS-dager) på videregående skoler i hele Vest-Agder sammen med Nullvisjonen; Mandal, Flekkefjord, Søgne, Øvrebyg, skolene i Lister regionen, Kvadraturen, Vennesla og Sirdal. Vi har også hatt et møte sammen med Nullvisjonen på KKG i håp om at også denne skolen skal klare å arrangere TS-dag i året som kommer.

Vi hadde en flott kveld sammen med ungdomsforeningen til Samfundets skole i Kristiansand der vi snakket risiko i trafikken med 160 ungdommer.

Kjevik skolesenter har også vært besøkt to ganger i år, der vi har klasser på 2 x 80 elever over to timer. Det ser ut som om dette kan bli våre siste besøk her, da forsvaret har valgt å ta bort trafikkundervisning fra fagplanen videre.

Vi har også hatt undervisning og presentasjon av 18pluss i enkeltklasser på skoler i Aust-Agder; Sam Eyde for elever på anleggsmaskinførerfaget, her hadde vi to timer med alle på linja. Møglestu ambulansesaglinja, her hadde vi en halv dag med risikovurdering og presentasjon av kurset både i vår og det samme i høst. Risør vgs er besøkt to ganger, der de har valgt å dele skolen opp i to så alle elevene er igjennom undervisningen. Vi hadde da to store grupper over to skoletimer. Et flott opplegg som godt kunne vært kopiert av andre.

Vi har vært sammen med SVV, der SVV har undervisning og vi kort presentasjon av kurset på Dahlske og Filadelfia Vennesla.

Lærlinger:

I år er første året der lærlingene på bilfag under opplæringskontoret Sør AS har 18pluss kurset som obligatorisk under utdannelsen. Alle lærlingene som hadde lappen før oktober i år har fått tatt kurset. De brukte ikke alle plassene de fikk tildelt, men var flinke til å melde ifra så plassene ikke ble stående tomme. Et par av kursene med disse guttene var nok mer utfordrende for instruktørene, og det er ingen tvil om at mange av disse guttene er svært risikovillige i trafikken. Vi ser frem til videre samarbeid med opplæringskontoret i sør.

Vi håper vi kan få dette til også med opplæringskontoret for bilfag i Aust-Agder. Her har vi hatt møter, og tilbudet ble godt mottatt. De ønsker beskjed når kursdatoene for høsten 2017 er klare. De vil da ha gjort en bestemmelse om også de ønsker dette obligatorisk for sine lærlinger.

Russebilkontroller:

Også dette året har vi deltatt og hatt opplegg under russebilkontrollene i begge fylkene. Det er et godt innarbeidet samarbeid mellom de ulike som deltar på disse dagene, og en fin plass å treffe mange av de ungdommene som er på veien. På disse dagene fokuserer vi på kjøring i ruset tilstand, og kjøring når du er trøtt. De får praktisk prøve seg i en promilleløype og får samtidig info om muligheten de har for å ta kurset hos oss.

Politisk kjentgjøring / diverse grupper:

Vi startet året med å ha ansatte i Samferdsel VAF, samt nytilsatt rådgiver i Samferdsel i AAF til en gjennomgang i Trafoen og informasjon videre om 18pluss. Det er et ønske en annen gang at vi også får med flere i Samferdsel i AAF til å ta en gjennomgang her hos oss.

I februar hadde undertegnede en runde med rektormøte i begge fylkene. Her ble 18pluss kort lagt frem, og vi fikk klargjort at tiltaket er eid av fylket. Her ble ønsket om å slippe inn på skolene kunngjort, og skolene fikk samtidig sagt noe om hva som vanskeliggjør akkurat dette. Flere av skolene i Aust fylket stilte spørsmål om lovligheten av å ta dette inn i skolen, da de var i tvil om dette var reklame for forsikringsselskapene som støtter tiltaket ved å gi reduksjoner i forsikring til deltakerne etter deltakelse.

Vi har også i år fått presentere 18pluss i Trafikksikkerhetsgruppa til Vest-Agder fylkeskommune på et av deres møter som ble avholdt på Skandinavisk trafikksenter. Å presentere kurset for denne gruppa er viktig for at nye deltakere skal vite at de faktisk har et slikt tilbud.

18pluss er igjen blitt presentert for Samferdselsutvalget i Vest-Agder da de avholdt møtet sitt i høst på Skandinavisk trafikksenter. På denne samlingen valgte vi å ha fokus på de utfordringene vi har med tanke på å få tilgang på vgs i fylket. Vi ønsker større press fra politikerne til å åpne dørene så tilbudet kommer ut til målgruppa vår. Vi ønsker også hjelp til å få til et samarbeid med SVV om skolebesøkene.

Vi ble også invitert av Trygg trafikk til å delta på samlingen for lærerne i Agder som har trafikk valgfag på 10.trinnet. Her ble Trafoen presentert. Trygg trafikk var også vertskap da representanter fra kommunene var samlet for å få mer informasjon om trafikksikker kommune. Her ble begge tiltakene presentert for kommunerepresentantene.

Arrangementer / stand:

På slutten av året 2014 var det en dødsulykke i Søgne kommune der en eldre dame døde. De første til dette skadestedet var flere ungdommer. I etterkant av ulykken fikk undertegnede spørsmål fra en av foreldrene om det fantes noe tilbud til disse. Ungdommene følte de ikke hadde vært forberedt på å møte ulykker i trafikken, og de slet med følelsen av at de ikke strakk til når det skjedde. Vi avtalte et møte 5.januar der bestillingen for møtet var mer opplæring for å gi økt trygghet. Det møtte en vennegjeng på 10 ungdommer i alderen 18 til 22 år. Vi brukte en kveld til samtale rundt det de hadde vært med på, samt undervisning teoretisk og praktisk på opptreden på skadested. Flere av dem meldte seg samtidig på 18pluss kurs, noe som da var 4 mnd. frem i tid.

I februar deltok undertegnede på trafikk konferansen til MA ungdom i Oslo, Trafikant 3.0. Tema og forelesere kan du se [her](#).

I mars ble det arrangert trafikksikkerhetskonferanse for Agderfylkene på Ernst hotell der temaet var «45+, de nye verstingene» Program og forelesere kan du se [her](#).

I april kom det nye lærebøker på NKI i Valgfag trafikk. I forbindelse med slepp av boka ble undertegnede invitert til Oslo og Eldorado bokhandel for å holde et innlegg om Trafoen og 18pluss, tilbud som kun finnes hos oss i Agder. Tilhørerne var lærere fra hele landet som underviser i faget. Det var en kompliment å bli spurt, og det var en interessert gjeng å forelese for. Det var også lærere tilstede i salen som i dag benytter Trafoen, og tilbakemeldingene fra disse var svært gode.

Vi var også i år tilstede på Høstmarked på Bortelid. Her satte vi opp en promilleløype og brukte dagen til å vise oss frem og presentere 18pluss.

CarShine som er en av våre naboer i Sørlandsparken, feiret i år 20 år. I den forbindelse hadde de et stort arrangement der vi hadde stand med promilleløype og info. Ingen tvil om at vi gjør inntrykk med promilleløypa vår, og info om ruskjøring og kjøring når du er trøtt kan ikke gis for ofte. Film fra dagen kan du se [her](#)

I år sa vi også ja til å ha stand på YX Lillesands motordag 22.oktober. Dette arrangementet gikk av stabelen i kaldt og guffent vær. Men med nye jakker som tåler kulde og regn holdt instruktørene ut.

En regntung kveld i oktober ble det arrangert trafikksikkerhetsdag for kommunalt ansatte i Vest-Agder på Skandinavisk trafikksenter. Bak trafikksikkerhetskvalden sto Nullvisjonen, Statens vegvesen, Frydenbø Bilsenter, Utrykningspolitiet, 18pluss, Trafoen, Team Try&Frustøl og Skandinavisk Trafikksenter. Ansatte i kommunene fra hele Vest-Agder var invitert. Været får ta litt av skylden for at et fåtall møtte opp. Kvelden må likevel betegnes som vellykket, og verdt å gjenta, kanskje på en annen tid av året.

Sosiale medier / media:

I juni møtte vi på en fagfrokokost arrangert av 07 Media med tema «Digitale medier» Her fikk vi litt tips om markedsføring. Vi er nok ikke alltid så flinke på dette, og tida vi har til det er noe begrenset i perioder. Vi kommer helt sikkert til å stille på flere slike fagfrokoster, om ikke annet for å bygge nettverk.

Facebook siden og nettsiden er fortsatt der mange ungdommer finner oss. På spørsmål om hvor de fant oss når de er her på kurs, kommer fb som nr 2 etter «venner». Vi har fortsatt like mange menn som kvinner som liker fb siden, og hovedgruppen av likere er i alderen 18 til 24 år (62 %).

Kristiansand, Vennesla, Grimstad og Arendal topper listen for kommunene vi har flest likere fra.

Vi har hatt noen innslag i media i år:

Kurset 31.mai ble dekket av N247. Her var de fleste av deltakerne fra

ungdomsprosjektet til Nullvisjonen i Søgne/Songdalen og Vennesla. Du kan se innlegget [her](#). (http://n247.no/?nyhet=4158&tittel=Aleksander_paa_18Pluss_kurs_-_nyttig_og_goy)

I juni hadde vi et innslag i NRK, også dette sammen med Nullvisjonen- Du kan se innslaget [her](#).

(<https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-soerlandet/DKSL99060316/03-06-2016#t=3m4s>)

Da vi deltok på jubileet til CarShine ble det dekket av Kristiansandsavisen, du kan se innlegget [her](#). (<http://www.kristiansandavis.no/?id=2503>)

Logoen vår:

Som rapporten viser er vi mye ute, både på besøk og helt bokstavelig. Vi har i år kjøpt nye jakker, som tåler litt mer vær. Vi har også kjøpt inn fingervanter, både til eget bruk og som «giveaways». De holder både på varmen og tillater bruk av tlf med vantene på.

Forsikringsselskapene

Selskapene som har sagt seg villige til å støtte prosjektet ved å gi kursdeltakerne rabatt på forsikring, har vært If og Gjensidige helt fra starten. Nå, etter 10 år, takker If for seg.

Problemene med å støtte kurset, for begge selskapene, har vært at det ikke lenger finnes lokalkontor som kan gjøre egne lokale avtaler. Alt er sentralisert. Dette har medført at de fra sentralt hold i If, nå sier at de ikke lenger kan videreføre avtalen. Deltakerne som har tatt kurset i år får med seg avtalen, og de er informert om at If fra 2017 ikke lenger gir rabatter til nye kursdeltakere.

Når det gjelder Gjensidige så er de fortsatt med. Det har vært en del usikkerhet rundt dette, da problemet er det samme for de med tanke på å lage lokale avtaler. De har jobbet med å gjøre kurset kjent over hele linjen i eget selskap, og de har i den forbindelse også hatt ønsker om noe endring av tekst på våre hjemmesider som bedre matcher deres budskap. Disse endringene har vært enkle å gjøre for oss.

Det har allikevel ikke vært mulig å få i havn en skriftlig bindende avtale fremover.

Kontakten med forsikringsselskapene har vært gjennom møter, mail og telefon i år.

Tidligere år har If og Gjensidige byttet på å ha en representant til å åpne kursene og kort presentere tilbudene de gir. I år har ikke If sine representanter vært tilstede på noen av kursene. Dette grunner i at begge deres representanter som jobbet med 18pluss sluttet i jobben i Kristiansand omtrent rundt kursstart i år. Vi i 18pluss vil takke Marianne Gyberg og Ole Jørgen Granrud for et supert samarbeid i de ti årene vi har holdt på.

Fra Gjensidige har Henning Lislevand vært tilstede på to av kursene.

Når ikke forsikringsselskapet er representert ved oppstart har kursleder kort presentert tilbudene, og kjentgjort hvor de kan nå selskapene.

Etter hvert kurs blir kopi av kursevalueringen sendt til kontaktpersonene i begge selskapene. Det blir også sendt deltakerlister til forsikringsselskapene etter kurset. Deltakerne som reserverer seg fra kontakt med forsikringsselskapene blir strøket fra listene før de sendes.

I år er det ikke mulig å få ut noen utfyllende statistikk fra selskapene.

Gjensidige fikk nasjonale rutiner for kort tid siden og statistikkene de tar ut foreløpig er mangelfulle og ikke nøyaktige nok, de vil derfor ikke gi et riktig bilde.

Budsjettrammer

Budsjettrammene fra fylket var i 2016 på 1, 5 millioner kroner. Dette er medregnet tilskudd på 200.000 fra Aust-Agder fylkeskommune, og 100.000 fra Statens vegvesen region sør til tiltaket.

Tilskuddene fra Aust-Agder og SVV er ikke lagt fast inn i deres budsjetter, og må bes om årlig av VAF. Aust-Agder fylkeskommune bekreftet i 2014 også tilskudd for 2015.

Budsjettet var beregnet for totalt 10 kurs.

Det blir etter kursene er over, sendt regning til de kommunene som har hatt deltakere på kurs i 2015. Regningen sendes med en anmodning om betaling, der en ber om 500 kr. pr. deltaker fra den aktuelle kommune. Navn på deltaker, adresse og kursdato blir oppgitt.

I 2015 var det 6 av 13 kommuner i Vest-Agder som betalte regningen de fikk. Dette er en halvering fra året før, og viser et stort behov for ny kjentgjøring av tiltaket. Det er fortsatt de store kommunene nærmest oss som har valgt å ikke støtte prosjektet ved å betale regningen. Det er også her de fleste deltakerne kommer fra. Den største kommunen, med flest deltakere, og som startet prosjektet, har valgt å ikke betale. Denne kommunen har heller ikke Nullvisjon etablert.

Det er nå på tide med en ny informasjonsrunde til de politiske rådene, både for å øke kunnskapen om tiltakene, samt å håpe at dette kan øke betalingsvilligheten.

I Aust-Agder betalte 6 av de 8 kommunene som mottok regning. Dette er en veldig forbedring fra årene før.

Det hadde fortsatt vært mye enklere om vi visste hvor fakturaen skulle direkte, enn at vi sender den som nå til ordførerne. Det er mye uklarhet i fra hvilket budsjett de skal hentes, og hvem som er ansvarlig mottaker. Så lenge det ikke finnes noen skriftlig avtale om støtte fra kommunene, er det vanskelig å få pengene inn.

Erfaringer og utfordringer

Instruktørgruppa har fungert svært bra dette kursåret. De er pålitelige og jobber bra sammen. De utfyller hverandre godt med tanke på bakgrunn og fag. Med den gjengen som er her nå er det lite hensyn å ta med tanke på hvem som arbeider sammen. Alle kan jobbe med alle.

Det er brukt ca 750 instruktørtimer i 2016, det er ca 100 timer mindre enn året før. Det skyldes i hovedsak alle timene som ble brukt under TallShips i 2015.

Alle kursene i 2016 har vært fulle, i tillegg til at vi har hatt ventelister på de fleste. Ved meldt frafall har plassen blitt fylt opp fra ventelistene.

Snittalderen på deltakerne i år har vært 19 år og 6 mnd. I snitt har de hatt lappen 1 år.

77 % av deltakerne har hatt egne biler, helt identisk med fjoråret.

30 % av deltakerne i 2016 har hatt trafikkuhell etter de fikk lappen, dette er en liten nedgang fra 2015.

16 % av ulykkene medførte personskader hvor enten sjåføren selv eller andre ble skadet.

Vi har siden tiltakene ble slått sammen i 2014 hatt planer om å besøke Bratten aktivitetssenter/ Mind senteret i Bodø. I høst dro instruktørene i Trafoen, representanter fra styringsgruppa og samferdsel i VAF og lederne i Nullvisjonen i Vest-Agder til Bodø. Mind senteret er bygget etter modell fra Trafoen, men drives på en litt annen måte med besøk av større grupper. Det er også forankret bredere politisk, og de har ikke like store utfordringer som oss med tanke på å få brukere til senteret.

Vi opplevde likevel under vårt besøk i høst at vi er svært like, som å ha fått en tvilling i nord. Vi ønsker å få i gang et større samarbeid og utveksling av kompetanse med Mind senteret, og starter i første omgang med å avtale hospitering. Undertegnede og veileder i Trafoen satser på hospitering noen dager i februar, mens instruktørene i Mind senteret planlegger hospitering hos oss i mai/juni. Mind senteret er i ferd med å planlegge sin neste utbygging, Mind 2. Dette er svært likt vårt 18pluss kurs, der de går fra det å spille på følelser, til et mer praktisk opplegg.

Det var svært motiverende å se hvordan de jobbet i nord, både hvor likt det var vår måte å jobbe på, og at deres tanker om utvidelse er så likt det vi allerede har gjort i mange år her i sør.

I høst har SVV her i Agder kommet i gang igjen med sine skolebesøk i vgs. Det har fra tidligere vært vanskelig å få til et godt samarbeid med SVV om skolebesøkene. Vi håpet nå at når de startet opp på nytt etter nesten to år uten skolebesøk så skulle samarbeidet bli bedre. Vi har derfor i høst hatt god kontakt med den ansvarlige for skolebesøkene, og han er blitt invitert med oss ut både på skolebesøk sammen med Nullvisjonen, og på samlingen med lærere og russ i Vest-Agder. I etterkant hadde vi noen skolebesøk sammen, før det igjen ble stoppet av SVV. De ønsker ikke samarbeid her, da de mener opplegget med skolebesøk eies av dem, og skal drives likt over hele landet. Det passer da dårlig, sett fra deres side, at vi gjør disse besøkene sammen. På besøkene vi har gjort sammen har det fungert svært bra. SVV har hatt undervisningen, mens vi har fått avslutte med å presentere og kjentgjøre 18pluss kurset. Problemet når vi ikke kan gjøre besøkene sammen, er at skolene ikke har plass til begge tiltakene, og da må velge. Vi håper fortsatt at det er en mulighet for samarbeid da vi jobber mot samme målgruppe og at tilbudene ikke konkurrerer, men kompletterer hverandre.

TS (trafikk sikkerhet) gruppa i VAF samferdsel, bestående av de tre lederne i Nullvisjonen, leder i Trygg trafikk, leder i 18pluss, veileder i Trafoen og tre representanter fra samferdsel, har hatt tre samlinger dette året. Disse samlingene er viktige i forhold til samarbeid på tvers og kompetansedeling. Vi jobber alle hver for oss, og miljøet er ikke så stort innenfor TS.

Målsettingen er lik, å øke trafikkforståelsen til alle. Det er motiverende å bli tatt med på arrangementer utenfor det vi normalt ville ha deltatt på, og vi

mener også at vi har noe å tilføre gruppa. Vi ser frem til fortsatt godt samarbeid på tvers her.

At vi nå har kun et forsikringsselskap med oss, gjør at vi lever litt «farlig». Vi vil utpå nyåret gjøre et fremstøt mot forsikringsselskap i vårt nærområde med mål om å få med minst et selskap til.

Siste mnd i 2016 har det gått mye tid til arbeidet med nye filmer i Trafoen. Filmene her er mer enn 12 år gamle, og det var på tide å skifte dem ut. Innspillingen fant sted i uke 46 og 47, med noe ekstrastoff i ukene etter. XM Ekstra Medium med Cristian Andreas Wulf fikk dette oppdraget etter en minikonkurranse. Vi satser på at nye filmer er på plass medio januar 2017. Vi fikk i forbindelse med innspillingen dekning fra media, lenkene kan hentes [her](http://www.fvn.no/nyheter/lokalt/Arrangerte-dodsulykke-for-filminnspilling-693611b.html) (<http://www.fvn.no/nyheter/lokalt/Arrangerte-dodsulykke-for-filminnspilling-693611b.html>) og [her](http://n247.no/?nyhet=4863) (<http://n247.no/?nyhet=4863>)

Det har vært et travelt men morsomt år, og vi ser allerede nå at det vil bli mer travelt i 2017. Nyansettelsen i Trafoen har økt aktiviteten her betydelig. Det er det vi har ønsket oss, og vi gleder oss til jobben med å bidra til økt trafikksikkerhet i Agder også i 2017.

Desember 2016

Marit Bech Olsen